

Gulpen-Witterm

18 maart 2022

Open brief van de Adviesraad Sociaal Domein aan de nieuwgekozen volksvertegenwoordigers in de gemeente Gulpen-Witterm

Met de inwoners en voor de inwoners

Beste leden van de gemeenteraad Gulpen- Witterm,

Van harte gefeliciteerd met uw verkiezing voor de gemeenteraad!

De Adviesraad Sociaal Domein (ASD) Gulpen-Witterm wil met deze Open Brief uw aandacht vragen voor thema's die in de komende raadsperiode 2022-2026 belangrijk zijn voor de inwoners binnen onze gemeente.

Als ASD geven wij het college gevraagd en ongevraagd advies over het gehele sociale domein van de gemeente Gulpen-Witterm. Met onze adviezen willen wij bereiken dat iedere inwoner naar vermogen kan deelnemen aan de samenleving. Wij vinden een goede samenwerking cruciaal met betrokken bestuurders, beleidsmedewerkers, cliëntenraden, inwoners en anderen.

Gulpen-Witterm is een gemeente met een sociaal hart en waar iedereen erbij hoort, ongeacht zijn leeftijd, religieuze of culturele achtergrond, beperking, huidskleur of seksuele geaardheid. Wij verwachten dat alle politieke partijen in onze gemeente met inachtneming van alle grondrechten en fundamentele vrijheden, zoals deze zijn vastgelegd in diverse wetten en verdragen, een *inclusieve samenleving* willen en alles in het werk zullen stellen om maatschappelijke acceptatie en deelname aan de samenleving door alle inwoners te bevorderen.

De ASD gaat ervan uit dat mensen zelf verantwoordelijk zijn voor het leven dat zij willen leiden, voor hun eigen gezondheid en die van anderen en dat zij daarvoor het liefst hun eigen kracht en mogelijkheden inzetten.

Helaas leven steeds meer mensen in onzekerheid over hun verblijfstatus, een dak boven hun hoofd, betaalbare en toegankelijke zorg, passend vervoer en kansen op werk. Voor sommige mensen is het bovendien steeds moeilijker om de samenleving te begrijpen. De coronacrisis heeft verschillen blootgelegd en geleerd dat iedereen zomaar in een afhankelijke positie van de overheid terecht kan komen.

Inwoners wiens bestaanszekerheid onzeker is, beschikken over minder financiële en sociale hulpbronnen en weten lang niet altijd de weg niet te vinden in en tussen de loketten waarvan zij afhankelijk worden. Door de vele maatschappelijke ontwikkelingen waarin ze worden meegezogen, voelen zij zich minder vertegenwoordigd in politiek gemeentelijke groeperingen als bijvoorbeeld de gemeenteraad. Zij herkennen zich vaak niet in bestuurders en politici en ervaren niet dat die ook voor hen werken. Hun afstand tot de politiek en samenleving neemt daardoor toe. De samenhang en verbondenheid vermindert, waardoor de solidariteit en veerkracht van de samenleving als geheel haar kracht verliest.

Ieder inwoner heeft recht op een menswaardig bestaan, waarin bestaanszekerheid is gegarandeerd.

Investeren in een sterk sociaal domein is van grote waarde voor onze inwoners en kost de gemeente uiteindelijk minder.

Onze samenleving verandert in snel tempo, waarbij landelijke en lokale thema's zoals actieve betrokkenheid van inwoners, aandacht voor jongeren, corona, eenzaamheid, inclusie, inburgering, armoede, onderwijs, decentralisatie en de oorlog in Oekraïne van grote invloed zijn op ieder individuele inwoner en de gemeente in zijn geheel. Wij achten het de verantwoordelijkheid van u als politieke vertegenwoordigers om adequaat in te spelen op deze ontwikkelingen en daarbij de inwoners van Gulpen-Wittem centraal te stellen. Juist nu is het aan politici om rekening te houden met sociale belangen en vooral het sociaal rendement van hun besluiten. Kwaliteit van leven van inwoners staat voorop en niet alleen het kostenaspect.

Als ASD stellen wij nadrukkelijk de mens centraal en niet de systemen!

De samenhang tussen de opgaven moeten we met prioriteit oppakken. Alleen met een integrale aanpak creëren we meerwaarde voor inwoners en maatschappelijke besparingen. Daarvoor zijn de juiste randvoorwaarden nodig:

Voldoende financiële middelen en ruimte om te kunnen investeren.

Een logisch, voorspelbaar systeem met sturing vanuit wat werkt in de uitvoering.

Goede bestuurlijke verhoudingen waarbij we als één overheid gezamenlijk de opdracht voor één sterk sociaal domein oppakken, met ruimte voor ieders rol en verantwoordelijkheid.

Voor dit laatste punt vragen wij nadrukkelijk uw aandacht. Volgens opgave van regioatlas.nl neemt onze gemeente deel aan 62 regionale samenwerkingsverbanden. Hiervan hebben er tenminste 18 betrekking op het sociaal domein. Er is een decentralisatie paradox ontstaan waarbij enerzijds bijvoorbeeld de Jeugdzorg bij de gemeente is belegd (omdat ze zo dicht bij de mensen staat) en anderzijds de gemeente dit niet alleen kan en hiervoor regionaal samenwerkt. De volksvertegenwoordiging is niet georganiseerd op regio niveau waardoor raadsleden weinig te zeggen hebben. Als ASD pleiten wij voor regionale samenwerking met heldere afspraken voor een transparant proces voor participatie, afstemming en besluitvorming.

Vanuit onze betrokkenheid alsook spreekbuis namens de inwoners van onze gemeente doet de ASD Gulpen-Wittem een beroep op alle politieke partijen om de komende jaren in het belang van de inwoners de samenwerking te zoeken als het gaat om sociale onderwerpen die hen raken. Daarom vragen wij uw aandacht voor de in deze 'Open Brief' geformuleerde thema's.

Met vriendelijke groet,

Leden Adviesraad Sociaal Domein Gulpen-Wittem

Onderwerpen voor het nieuwe coalitieprogramma

JEUGD

Als ASD brengen wij onder de aandacht van uw college en raad, de Slotrapportage¹ van het Actieprogramma Zorg voor de Jeugd met als motto: **Zorg samen steeds beter voor de Jeugd van november 2021**, die op 23-11-21 naar de Tweede kamer is verzonden. Met name de implicaties voor de ontwikkeling van de Jeugdhulp in Zuid-Limburg en dus ook onze gemeente zijn van belang.

Het Actieprogramma Zorg voor de Jeugd is 16 april 2018 gelanceerd, als antwoord op de tussenevaluatie van de Jeugdwet (januari 2018). Ons gezamenlijke doel is de jeugdhulp, jeugdbescherming en jeugdreclassering steeds beter te maken.

Betere zorg voor de jeugd bereiken we alleen als alle partijen daarbij samenwerken.

Centraal in het programma staat daarom het partnerschap tussen het Rijk, gemeenten, jeugdhulpaanbieders, jeugdprofessionals en cliëntenorganisaties.

De afgelopen 3,5 jaar hebben de betrokken partijen in zes inhoudelijke actielijnen en de randvoorwaarden hard gewerkt aan het bereiken van gezamenlijke doelen:

- ❖ Betere toegang tot jeugdhulp voor kinderen en gezinnen
- ❖ Meer kinderen zo thuis mogelijk laten opgroeien
- ❖ Alle kinderen de kans bieden zich te ontwikkelen
- ❖ Kwetsbare jongeren beter op weg helpen zelfstandig te worden
- ❖ Jeugdigen beter beschermen als hun ontwikkeling gevaar loopt
- ❖ Investeren in vakmanschap

Jeugd en Corona

Het Sociaal Cultureel Planbureau (SCP) heeft in december 2021 in meerdere publicaties aangegeven dat veel corona maatregelen ingrepen op de kern van het sociale leven van jongeren, terwijl contacten met leeftijdsgenoten juist voor hen belangrijk zijn vanwege de ontwikkeling van hun identiteit.

De afname in het psychisch welbevinden en toename van enige tot sterke eenzaamheidsgevoelens was bij jongeren en jongvolwassenen het grootst.

Het SCP verwacht dat nieuwe forse beperkingen een versterkt negatief effect kunnen hebben omdat de effecten van eerdere maatregelen nog niet geheel zijn hersteld. Scholen hebben een belangrijke sociaal maatschappelijke functie. Dit geldt vooral voor de kinderen in zorgwekkende gezinssituaties. Bijzondere aandacht aldus het SCP moet er zijn voor leerachterstanden, druk op huishoudens, isolement van jongeren alsook mentale klachten door het onvermogen in het omgaan met diverse verlieservaringen, het wegvallen van uitlaatkleppen als sport en uitgaan etc.

Op basis van bovenstaande argumenten roept de ASD Gulpen-Wittem op om de ontwikkelingen t.g.v. deze twee jaar durende coronapandemie nauwlettend te volgen door met alle actoren (jeugdigen, scholen, Trajekt, huisartsen etc.) in gesprek te gaan.

Maar vooral ook om met de jongeren zelf actief aan de slag te gaan opdat zij vanuit hun perspectief en ervaring met deze pandemie ook uitgedaagd worden om zelf met oplossingen en/of ideeën te komen om elkaar als jeugdigen de helpende hand en onderlinge steun te bieden. Zo leren we van en met elkaar.

Transformatie Jeugdhulp

Sinds 2020 zijn de programmaleiders van de centrumgemeente Maastricht in samenspraak met beleidsmedewerkers Jeugd van de Zuid-Limburgse gemeenten aan de slag met dit complexe dossier. Inmiddels zijn er zowel lokaal alsook regionaal diverse informatiebijeenkomsten georganiseerd en is er schriftelijke informatie uitgewisseld. Sinds medio 2021 zijn er contacten met de ASD Expertgroep Jeugd Zuid-Limburg. Deze expertgroep

¹ De slotrapportage is te vinden via: <https://voordejeugd.nl/nieuws/slotrapportage-zorg-voor-de-jeugd-en-voortgangsbrief-jeugd-naar-de-tweede-kamer/>

van de Samenwerkende Adviesraden Sociaal Domein Zuid-Limburg en de ASD Gulpen-Witterm willen dat hun betrokkenheid bij dit dossier geïntensiveerd wordt.

Als ASD Gulpen-Witterm zouden wij het bijzonder op prijs stellen om samen met de voltallige raad van Gulpen-Witterm of met de Raadscommissie Bestuur, Sociaal & Maatschappij in gesprek te gaan over dit belangrijke dossier. Gespreksonderwerpen zijn het proces op zowel lokaal als regionaal niveau, de actuele stand van zaken, de vervolg aanpak en de rol van de ASD in onze gemeente die hierin naar onze mening zeker een toegevoegde waarde kan hebben.

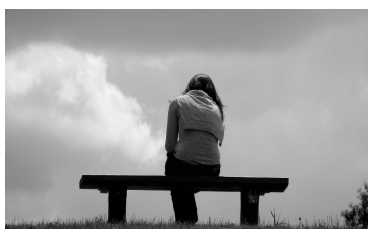
EENZAAMHEID

Binnen onze gemeente is het thema eenzaamheid tijdig opgepakt en dit heeft geleid tot het opstellen van een **intentieverklaring lokale coalitie “Gulpen-Witterm tegen eenzaamheid 2020”** met als doel om in Gulpen-Witterm samen een bijdrage te leveren aan het bespreekbaar maken, voorkomen en verminderen van eenzaamheid. De gemeente Gulpen-Witterm heeft aangegeven een duidelijke verantwoordelijkheid te voelen om samen met alle relevante partijen en personen tot een aanpak te komen.

Steeds meer mensen in Nederland geven aan zich eenzaam te voelen. Onder mensen met een verstandelijke beperking is dat een derde en bij de groep met een lichamelijke beperking zelfs meer dan de helft.

Oorzaken van eenzaamheid.²

1. Weinig of slechte sociale contacten: fijn contact hebben met vrienden, kennissen of familie is heel belangrijk. Een kringetje van vier of vijf personen met wie je goed contact hebt, beschermt tegen eenzaamheid.
2. Gezondheidsproblemen: Door een beperking of problemen met je gezondheid kun je je buitengesloten voelen, omdat je niet altijd kunt meedoen met anderen.
3. Erfelijke factoren: Eenzaamheid is voor **48%** erfelijk bepaald. Dit blijkt uit een Nederlands onderzoek onder adolescentie en volwassen tweelingen die over meerdere jaren werden gevolgd.
4. Een veranderende samenleving waarin sociale verbanden -ondermeer door de Coronacrisis- versneld verdampen en de veerkracht ontbreekt om zich te weer te stellen tegen gebeurtenissen die ten koste gaat van onze zo vanzelfsprekende welvaart.

Kinderen met een handicap

Kinderen met een handicap hebben het zwaar gehad tijdens de verschillende periodes in de lockdowns. Uit onderzoek blijkt dat maar liefst 72% van de kinderen met een beperking door de coronacrisis eenzamer is dan ooit. Ook voelt 75% van de ouders/verzorgers zich niet voldoende gesteund door instanties om deze tijd door te komen. Daarom roepen wij op om kinderen met een beperking en hun gezin tijdens deze voortdurende Coronapandemie heen te helpen!

Eenzaamheid grootste handicap³

Kinderen met een handicap leven vaak al in een sociaal isolement, maar door de lockdown is dit isolement nog groter geworden. Zo blijkt uit de onderzoeks-resultaten dat kinderen met een beperking, die wel vriendjes in de buurt hebben, in coronatijd veel minder afspreken met vriendjes uit de buurt. Daarnaast geeft 47% van de ouders die meewerkten aan het onderzoek aan dat hun kind geen vriendjes in de buurt heeft. Dit doordat zij niet in de buurt naar school kunnen en zo geen andere kinderen ontmoeten.

Als ASD zijn we van mening dat eenzaamheid 1 x per twee jaar middels een enquête onder een representatieve groep inwoners van alle leeftijdscategorieën dus ook onder kinderen, wordt gehouden. Belangrijk is om op basis van die input zo nodig bijstellingen door te voeren in het bestaande beleid. Onze inwoners zijn bij uitstek de ervaringsdeskundigen.

² Bron: www.volksgezondheidszorg.info

³ Bron: www.hetgehandicaptkind.nl

INCLUSIE

Een inclusieve samenleving is een open samenleving waar iedereen ertoe doet en van waarde is ongeacht verschillen in culturele achtergrond, gender, leeftijd, financiële draagkracht of beperkingen. Ieder mens draagt op zijn of haar manier bij aan de samenleving en juist de verschillen tussen mensen zijn zo waardevol en betekenisvol. Dat betekent dat iedereen die dat wil volwaardig deel uit kan maken van die samenleving en erbij hoort. In een inclusieve samenleving heeft iedereen dezelfde rechten en dezelfde kansen om zelfstandig mee te doen op alle terreinen van het leven. Dat kan alleen als men rekening met elkaar houdt en geen drempels opwerpt voor de ander om mee te kunnen doen. Bij inclusie gaat het om: meedoen in de samenleving, welkom zijn, erbij horen, geaccepteerd worden, niet uitgesloten worden, waardering krijgen, een goed leven hebben, sociale rollen vervullen, van betekenis kunnen zijn, eigen keuzes kunnen maken. In een inclusieve samenleving zijn bijvoorbeeld voorzieningen toegankelijk voor iedereen. Dan zijn mensen met een beperking veel minder afhankelijk van speciale voorzieningen. En kan iedereen zelfstandig deelnemen aan de samenleving.

In onze gemeente zou een inhaalslag gemaakt moeten worden met het aanpakken van (on)gewenste gehandicaptenparkeerplaatsen en wegomstandigheden. Als ASD roepen we op om als gemeente het initiatief te nemen om alle parkeerplaatsen bij winkeliers, huisartsen, apotheek, fysiotherapeuten, instellingen e.d. inclusief toegankelijk te maken en bij onderhoudswerkzaamheden dit als vast onderdeel op te nemen. De gemeente moet hierin het voortouw nemen en ook bij nieuwe plannen zoals bij Klooster Wittem, Sophianum te Nijswiller en het Wielderhoes te Wijlre voorzieningen als parkeerplaatsen, toegang en toiletten vanuit inclusie te ontwerpen.

Een inclusieve samenleving kent veilige en bereikbare buurten met bereikbare voorzieningen

Zijn de voorzieningen in de buurt zo ingericht dat mensen zich op hun gemak en veilig voelen, zodat zij kunnen meedoen? Hoe kunnen en willen inwoners deelnemen aan de samenleving en zelfredzaam? De inrichting van de woonomgeving heeft invloed op het welzijn en het zich veilig voelen van mensen. Mobiliteit is de sleutel tot zelfzorg en meedoen in de samenleving. Mensen die mobiel blijven, kunnen zichzelf redden en ook voor anderen iets betekenen, zijn minder eenzaam, hebben minder zorg nodig. Bevorder zelfstandige mobiliteit en voorzieningen voor openbaar vervoer. Door geldgebrek, gezondheidsproblemen of medicijngebruik zijn veel inwoners immers afhankelijk van openbaar vervoer.

Een inclusieve samenleving beschikt over toegankelijke communicatie en informatie voor iedereen

Veel ouderen worden door de toenemende digitalisering uitgesloten van informatie. Als ASD roepen wij de gemeente op om bewoners actief te informeren en diensten te verlenen, zodat bewoners volwaardig kunnen participeren. Denk hierbij ook aan mensen die niet voldoende lees- en schrijfvaardig zijn of de Nederlandse taal onvoldoende beheersen en behoefte hebben aan heldere communicatie en ondersteuning.

Een inclusieve samenleving heeft vrijwilligers en mantelzorgers nodig

Als ASD onderkennen we de rol van de vele vrijwilligers, mantelzorgers en hun organisaties in onze gemeente ten volle. Het is nu tijd om de informele zorg als waardevolle en onmisbare zorg te zien en antwoord te geven op de vraag hoe we de samenwerking tussen formele en informele zorg kunnen optimaliseren. We roepen de raadsfracties op om blijvend voldoende en adequate ondersteuning te geven aan de individuele vrijwilliger en mantelzorger en aan hun organisaties. Overschat het aantal vrijwilligers niet en blijf aandacht houden voor hun behoeften. Versterk hun positie en vergroot hun deskundigheid. Doe dat vooral dicht bij huis. Onze ervaring is dat er in de buurten en dorpen veel kracht zit.

Als ASD willen we actief een bijdrage leveren vanuit het perspectief INCLUSIE bij plan ontwikkeling tot realisatie, mede omdat ervaringsdeskundigen actief zijn binnen de Adviesraad Sociaal Domein.

ARMOEDE & SCHULDHULPVERLENING

Op 25 februari 2021 heeft de gemeenteraad het beleidsplan Armoede 2021-2025 vastgesteld. De Adviesraad Sociaal Domein heeft een actieve bijdrage geleverd bij de ontwikkeling van dit beleidsplan in de vorm van een advies op 20 november 2020 en een aanvullende toelichting tijdens het Sprekersplein op 3 december 2020. Ten gevolge van de corona maatregelen was in overleg met de raad de themabijeenkomst Armoede uitgesteld tot 18 november 2021. Hierbij zouden naast raadsleden ook netwerkpartners aanwezig zijn. Helaas kon ten gevolge van de aanscherping van de coronaregels deze themabijeenkomst geen doorgang vinden.

De afspraak is dat zodra dit wel mogelijk is er een nieuwe thema bijeenkomst Armoede wordt gepland.

Als Adviesraad Sociaal Domein vragen wij ook bijzondere aandacht voor de samenhang van het beleidsplan Armoede en het beleidsplan Schuldhulpverlening. Als ASD zouden we graag actief betrokken willen worden bij het te ontwikkelen beleidsplan Schuldhulpverlening.

Hiernaast roept de ASD op om een eerste inzicht en indruk te geven van de ervaringen over 2021 inzake het adviesrecht voor Gulpen-Wittem bij schuldenbewind, waarvoor iedere afzonderlijke gemeente per 1 januari 2021 verantwoordelijk is voor de uitvoering.

Landelijk zijn er, gelet op het coalitieakkoord 2021-2025 d.d. 15 december 2021 van onze regering met als titel: "Omzien naar Elkaar, vooruitkijken naar de Toekomst" in de paragraaf Arbeidsmarkt en inkomen interessante afspraken vastgelegd:

- ❖ in totaal investeren we € 500 mln per jaar in het hervormen van de arbeidsmarkt, re-integratie en het **aanpakken van armoede en schulden**.
- ❖ we maken werken lonender en **verkleinen de armoedeval**.
- ❖ we zetten de **brede armoede- en schuldenaanpak** met volle kracht door. We nemen maatregelen om het aantal kinderen dat in armoede opgroeit in vier jaar tijd te halveren en hanteren daarbij een eenduidige, realistische, relatieve definitie van armoede.
- ❖ we zetten in op financiële educatie, preventie en vroegsignalering, zodat we **schulden kunnen voorkomen of vroegtijdig kunnen verhelpen**.
- ❖ gemeenten krijgen meer mogelijkheden om **laaggeletterdheid** aan te pakken.

BELEIDSPLAN SOCIAAL DOMEIN 2020-2024 'Iedereen doet mee'

Als ASD attenderen we u op het **Beleidsplan Sociaal Domein 2020-2024 "Iedereen doet mee"** dat op 24 oktober 2019 door de gemeenteraad is vastgesteld. In zijn op 6 september 2019 uitgebrachte advies van de ASD is onder andere opgenomen dat de voorliggende plannen een goede doorkijk en inzicht bieden in de acties en speerpunten die de komende periode opgepakt worden. Het betreft een dynamisch plan dat gaandeweg bijgestuurd zal worden en sub-beleidsstukken gaat krijgen zodat de realiteit niet uit het oog wordt verloren. Een eerste evaluatie vond plaats op 26 augustus 2020 (kenmerk U.20.01808).

Naar aanleiding van onderstaande publicatie van het Sociaal Cultureel Planbureau d.d. 16-11-2020, waarin het **SCP concludeerde dat de decentralisatie van delen van de zorg er niet voor heeft gezorgd dat burgers meer zelfredzaam zijn geworden, stelt de ASD de vraag: hoe is de actuele situatie in Gulpen- Wittem?**

Sociaal domein stagneert: Vijf jaar na decentralisatie is de ondersteuning van kwetsbare burgers nog niet op orde

Meer participatie in de samenleving voor mensen die dit niet (helemaal) op eigen kracht kunnen; dat was het streven toen vijf jaar geleden gestart werd met de Wet maatschappelijke ondersteuning 2015, de Jeugdwet en de Participatiewet. De resultaten blijven in de praktijk achter bij de verwachtingen van deze decentralisatie. De deelname van mensen met een beperking aan de samenleving is niet toegenomen, er zijn nog steeds knelpunten in de jeugdzorg en de kansen op werk voor mensen met een arbeidsbeperking zijn nauwelijks verbeterd. **Dit concludeert het Sociaal en Cultureel Planbureau (SCP) in 'Sociaal domein op koers? Verwachtingen en resultaten van vijf jaar decentraal beleid'.** De verwachtingen van het nieuwe beleid waren te hoog gespannen, bijvoorbeeld over de zelfredzaamheid van mensen en een zorgzamere samenleving. Gemeenten behalen nog geen betere resultaten dan het Rijk. De betrokken ministeries zijn nu aan zet om realistische doelen te stellen en regels beter op elkaar af stemmen.

Een aantal kwetsbare groepen krijgt te weinig prioriteit.

Er gaat ook veel goed. In het sociaal domein worden veel mensen geholpen door hun gemeente. Tegelijk is het zorgelijk dat in de huidige praktijk een aantal kwetsbare groepen aan het kortste eind lijkt te trekken. Lichte hulpvragen krijgen voorrang omdat deze goedkoper zijn op te lossen. De hulp aan specifieke kwetsbare groepen lukt niet goed. Zo zijn er lange wachttijden voor jongeren met complexe problemen en zijn de baankansen afgenomen voor mensen die aangepast werk nodig hebben. Ook wordt de hulpverlening aan mensen met meerdere problemen belemmerd door ingewikkelde regelgeving.

Niet alle hulpbehoevenden zijn in beeld.

Er is op dit moment onvoldoende zicht op mensen die wel problemen hebben, maar niet aankloppen bij de gemeente of hulpverlenende instanties. De verwachting dat gemeenten problemen eerder kunnen signaleren dan het Rijk, omdat ze dicht bij hun burgers staan, blijkt in de praktijk weerbarstig. Hoewel de meeste gemeenten sociale wijkteams hebben opgezet, komen die er niet altijd aan toe om problemen bij mensen actief op te sporen. Door de coronacrisis wordt veel psychische en financiële druk verwacht bij kwetsbare groepen. Naar verwachting zal dit de hulptaak van de gemeente nog eens extra verzwaren.

Verwachtingen van zelfredzaamheid en de zorgzame samenleving niet realistisch.

In de decentrale aanpak werd ook meer van mensen zelf verwacht: eigen kracht, zelfredzaamheid en meer voor elkaar zorgen. Het onderzoek laat zien dat de verwachtingen van het Rijk en de ervaringen van de praktijk niet overeenkomen. Zelfredzaamheid is in de loop der tijd en kwalijke term geworden. We zullen moeten accepteren dat helaas niet iedereen het altijd zelf kan en dat we daar ook ruimte voor maken. Juist mensen die hulp vragen kunnen het niet altijd zelf. Ook blijkt dat mensen het vaak moeilijk vinden om anderen uit hun omgeving om hulp te vragen of er is niemand om hen te helpen. Het percentage mensen dat mantelzorg geeft aan mensen met een beperking is sinds de decentralisaties niet toegenomen.

De ASD stelt aan de raad voor om in het 4e kwartaal 2022 een tweede evaluatie te houden van het beleidsplan 'Iedereen doet mee' en de te evalueren thema's en onderzoeksvragen als ook de wijze waarop, gezamenlijk door de raad en ASD nader in beeld te brengen. Het verkrijgen van een helder beeld van de actuele situatie, de impact van ontwikkelingen en mogelijke verbeterkansen dienen inzichtelijk te worden.

